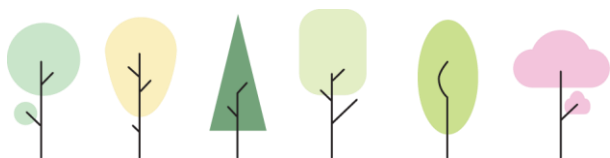

Skogscentralen

Framtidsrapport skogsenergi

Framtidsrapport av Finlands skogscentral, skogsenergi

Du läser en branschspecifik framtidsrapport från Finlands skogscentral.

Framtidsrapporten belyser förändringar i branschens omvärld och ger bedömningar om vad förändringarna innebär för affärsmöjligheterna.

Den första framtidsrapporten gäller skogsenergibranschen, där verksamhetsmiljön i dag präglas av osäkerhet och förändringar.

Några centrala och aktuella konstateranden angående skogsenergi:

- Inhemskt virke är viktigt för försörjningsberedskapen.
- Staten väntas erbjuda fler morötter, och kemera-stödet för hopsamling av klenträäd höjs.
- Det finns flera slags stöd att få för vård av unga skogar och hopsamling av klenträäd.
- Företagare i skogsbranschen kan av Skogscentralen köpa kontaktuppgifter till skogsägare för att marknadsföra sitt arbete.
- Skogscentralens kartor visar var det kan finnas koncentrationer av energived att ta till vara.

Skribenter:

Risto Mulari, expert på företagstjänster
Kyösti Turkia, expert på bioenergi och bioekonomi
Arto Pulkkinen, kundrådgivare, företag
Veli-Pekka Kauppinen, kundrådgivare, företag
Marko Ämmälä, chef för företagstjänster
Skogscentralens företagstjänster, skogsenergiteamet

På nätet:

<https://www.metsakeskus.fi/sv/arenden/tjanster-for-foretag>

1 Försörjningsberedskapen och hållbarhetskriterierna sätter press

Det ser oroväckande ut för Finlands energiförsörjningsberedskap. Sanktionerna som införts på grund av anfallskriget som Ryssland inledde 24.2.2022 kan leda till att importen av el, olja och gas från Ryssland upphör i hela EU. Det skulle innebära att användningen av flis i värmeproduktionen ökar så att det ersätter mer än bara bortfallet av rysk flis.

Den inhemska skogsenergin borde som minst ersätta den importerade ryska flisen. Utmaningar är ägarnas och köparnas intresse för att vårda unga skogar, stigande bränslekostnader och tillgången till arbetskraft, skogsmaskiner och transportfordon. Leveranskedjorna med råvaror till värmeverken ger tillväxtmöjligheter för aktörer som får logistiken att fungera snabbt och pålitligt.

EU är i färd med att göra upp nya regler för när skogsenergi kan betraktas som klimatneutral. Att hållbarhetskriterierna i de så kallade RED II- och RED III-direktiven uppfylls är en förutsättning för att bioenergi ska kunna räknas som utsläppsfri och användningen av den vara lönsam. EU vill försäkra sig om att energiveden kommer från skog som vårdats på ett hållbart sätt.

Skogsenergis framtid är exceptionellt svår att förutse. Å ena sidan gör EU:s tilltagande reglering att användningen av skogsenergi ökar i makligare takt än den annars skulle göra. Å andra sidan sätter den växande efterfrågan fart på tillväxten. Avgörande är hur EU:s energiförsörjning byggs upp i framtiden. Klart torde det vara att beroendet av rysk energi avvecklas kraftigt. I den finländska kölden kommer det att brännas mer trä än förr.

Anssi Niskanen
näringsdirektör
Finlands skogscentral

2 Företagarna får fullt upp med att ersätta importvirke

Skog och virke finns det gott om i Finland, men hur snabbt lyckas vi ordna leveranskedjor, få skogsägarna att sälja tillräckligt med virke och hitta personer som gör allt detta? Det finns lämpliga unga gallringsskogar där det är vettigt att ta till vara energived. Handeln, från skogsägarens avsikt till torr energived, tar sin tid, och i den kedjan behövs allt från skogsmaskinsentreprenörer till flistuggföretagare.

Som en konkret åtgärd för att trygga försörjningsberedskapen föreslår Jord- och skogsbruksministeriet att stödvillkoren i lagen om finansiering av hållbart skogsbruk ändras. Målet med ändringarna är att öka mängden skogsvård i unga skogar och samtidigt mängden klenvirke som tas till vara vid skogsvårdsarbetet.

I stödet för vård av ungskog föreslås en höjning med 20 euro per hektar om man i samband med arbetet också samlar ihop klenvirke. På dessa objekt skulle stödet efter ändringen vara 450 euro per hektar.

År 2021 genomfördes under Skogscentralens ledning kampanjen Fixa min skog, där skogsenergimarknaden aktiverades på olika sätt. Också i år fortsätter Skogscentralen att aktivera skogsägare i kampanjen Energi från skogen. Behovet är akut.

Företagarna i skogsbranschen har en viktig roll. Det handlar om ingenting mindre än Finlands försörjningsberedskap.

Beredskapschefen **Hille Hyttiä** vid Försörjningsberedskapscentralen har uppgett att efterfrågan på fast träbränsle ökar överallt i Finland när den ryska energiveden ska ersättas i snabb takt. Den kraftigt ökade efterfrågan ställer krav på mobilisering och logistik för inhemsk skogsflis. I den här helheten väntas företagarna i skogsbranschen få en viktig roll.

Om vi för en stund glömmer krisen som kriget orsakar och de därav följande snabbt stigande energi- och bränslepriserna, kan skogsbranschen och de som arbetar i den räknas till vinnarna i den stora omvälvningen. Att Finland skulle importera virke från Ryssland finns inte på kartan. Inhemsk virkesråvara kommer sannolikt att stiga i värde under den närmaste framtiden. Skogsägarna får bättre rotpriser än förr också för energivedsstämpningsposter.

För företagare i skogsbranschen finns det mer arbete. Det behövs virkesköpare, planerare av stämpningsposter, maskinentreprenörer, virkestransportföretagare och värmeföretagare. Och på längre sikt kommer aktiviteten i skogen förhoppningsvis också i ökade mängder skogsvård. Men det förutsätter att skogsägarnas betalningsberedskap förblir god. Det tror vi på.

När efterfrågan på energived ökar blir naturhänsynen ännu viktigare. [Se videon \(på finska\) som Skogscentralen producerat med tips om hur man kan ta hänsyn till naturen i skogsbruket.](#)

Marko Ämmälä

3 Företagare – dra nytta av kontaktuppgifter till skogsägare när du marknadsför

Företag och andra tjänsteproducenter kan begära ut kontaktuppgifter till skogsägare av Skogscentralen. Företagarna kan använda kontaktuppgifterna för att marknadsföra sina skogstjänster till skogsägarna, till exempel med brev eller per telefon. Effektivast är det att använda bådadera.

Man kan begränsa sökningen av kontaktuppgifter så att den passar ens egen verksamhet så bra som möjligt. Till exempel en köpare av energived i Pihtipudas kan söka kontaktuppgifter till personer som äger energivedsstämplingsposter i området enligt följande kriterier:

1. Kommun där skogen finns: Pihtipudas, Keitele, Kinnula.
2. Sökkriterium 1: Fastigheten har minst två hektar som behöver vård av ungskog eller förstagallring.
3. Sökkriterium 2: Stämplingspostens täthet före avverkningen är 75 m³-180 m³/ha.

Många aktörer i skogsbranschen har utnyttjat möjligheten med goda resultat. En nöjd kund är företaget Neova Oy:s träbränslechef **Hannu Honkanen**.

- Vi har gjort sökningar av kontaktuppgifter till skogsägare i Skogscentralens skogsdatasystem till en del av marknadsföringen av våra virkeshandelstjänster. Jag har upplevt att samarbetet med Skogscentralen har löpt smidigt, och resultatet har varit ett utmärkt och fungerande tillskott när det gäller marknadsföringen objekt som passar oss, säger Honkanen.

Kontaktuppgifter begärs lättast ut [via skyddad e-post med hjälp av en pdf-blankett som finns på Skogscentralens webbplats.](#)

Tjänsten är avgiftsbelagd: Grundavgiften är 150 euro, och till det kommer en tilläggsavgift på 0,10 euro/en markägares kontaktuppgifter. Till exempel kostar kontaktuppgifterna till 500 skogsägare 200 euro. På ansökningsblanketten kan man ange ett maximiantal.

Utlämnandet av kontaktuppgifter grundar sig på [lag](#).

Arto Pulkkinen

4 Så här lokaliserar du energivedsobjekten

Ett sätt att förbättra lönsamheten är att skaffa energived från områden där det finns många objekt på ett ställe. Skogscentralen har utifrån sina skogsdata producerat en karttjänst för att främja tillgången till energived och marknadsföringen av skogsvårdstjänster. Karttjänsten som visar möjliga koncentrationer av energived finns på [Skogscentralens webbplats](#).

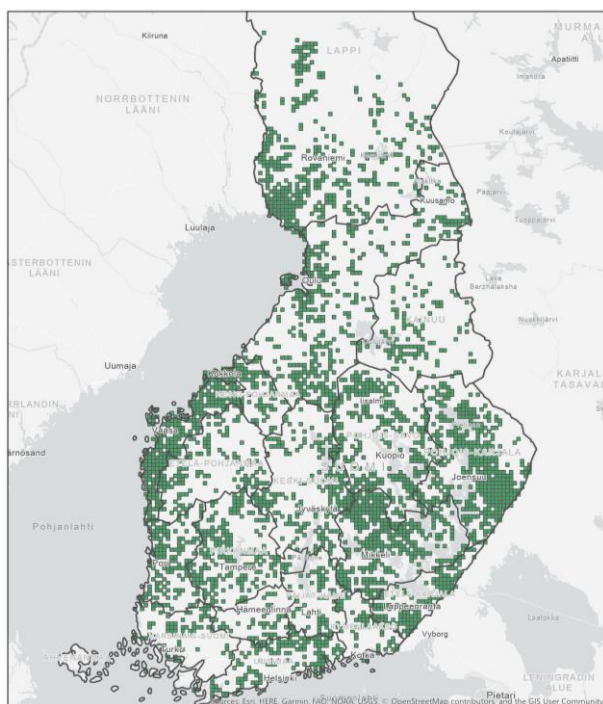
Nu är det extra viktigt att uppmuntra och aktivera skogsägarna att vårda unga skogar och få energived i rörelse, och att kommunicera gemensamt om ämnet. Kemera-stödet höjer lönsamheten för skogsägarna och uppmuntrar därigenom till skogsvård.

Också för drivningsföretagare och virkesköpare lönar det sig att utnyttja stödet på objekt där det går och berätta för skogsägarna att det finns gott om stödmedel att söka. Jord- och skogsbruksministeriet har reserverat 36,3 miljoner euro för vård av ungskog och 7 miljoner euro för tidig vård av plantbestånd i år.

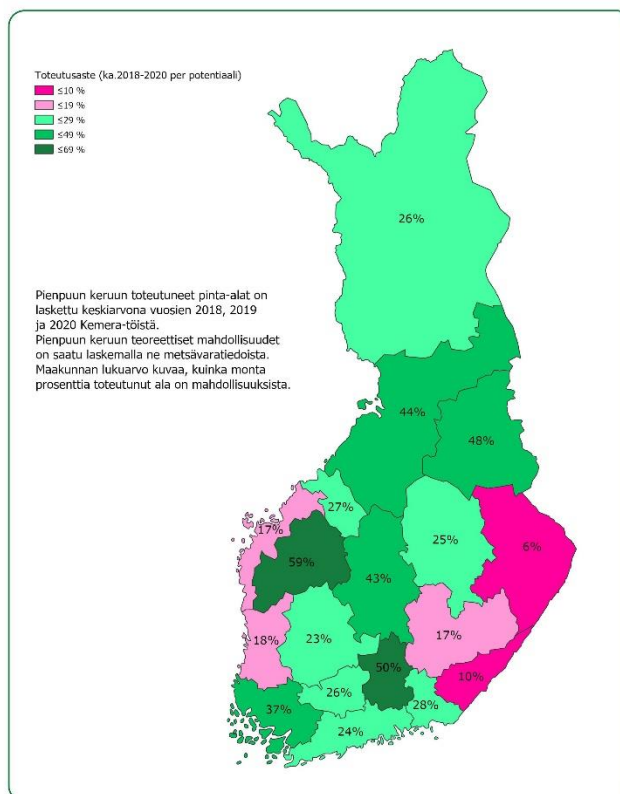
För hopsamlingen av klenträäd i samband med vård av ungskog är målet att betala stöd för drygt 43 000 hektar, vilket skulle ge drygt 2 miljoner kubikmeter energived. Det finns goda möjligheter att öka mängden klenvirke som tas till vara i landskapen, vilket kartan på motstående sida visar.

Det nuvarande kemera-stödet för vård av ungskog tar som det nu ser ut slut sommaren 2023, och det nya Metka-stödsystemet förbereds som bäst. Verksamhetsmiljön förändras snabbt, och stödet för att ta till vara klenvirke i samband med vård av ungskog väntas som det nu ser ut finns kvar också i det nya stödsystemet. Mer om kemera-stödet för vård av ungskog och hopsamling av klenträäd finns att läsa på [Skogscentralens webbplats](#).

Kartorna: Koncentrationer av figurer som lämpar sig för drivning av energived och intensiteten i hopsamling av klenträd i förhållande till vad som vore möjligt.

Kartalla kuvataan sellaisia energiapuun korjuuseen soveltuvia kuviolta, jotka ovat korkeintaan 250 m:n etäisyydellä toisistaan. Tällaisen kuvioryhmän (klusterin) yhteispinta-ala on oltava vähintään 5 ha ja lisäksi lähimpään autolla ajettavaan tiehen on tällaisen kuvioklusterin reunasta korkeintaan 300 m

Karttjänsten (bilden till vänster) visar koncentrationer av figurer som kan lämpa sig för drivning av energived och som ligger högst 250 meter från varandra. Man kan bekanta sig närmare med kartan på Skogscentralens webbplats.

Hopsamlingen av klenvirke i landskapen i förhållande till vad som skulle vara möjligt (kartan till höger). Minst klenvirke sett till möjligheterna har samlats ihop i Norra karelen (6 %) och Södra Karelen (10 %), mest i Södra Österbotten (59 %) och Päijänne-Tavastland (50 %).

5 Mer arbete i skogen, på flisterminalerna och värmeverken

Nedkörningen av torvanvändningen och slopandet av stenkolet har snabbt ökat efterfrågan på skogsflis. Förbrukningen av skogsflis ökade med en fjärdedel i fjol, och rekordartade 9,4 miljoner kubikmeter skogsflis användes på värmeverken och kraftverken.

Av den mängd som användes var 5,8 miljoner kubikmeter klenvirke och 2,7 miljoner kubikmeter hyggesrester från förnyelseytor. 0,5 kubikmeter grov stamved och 0,3 miljoner kubikmeter stubbkross användes också. Mängden trä som togs till vara för energibruk i gallringsskog ökade med en tredjedel jämfört med året

innan. Klenvirket från gallringar är kvistade klenträäd och massaved med liten diameter samt obarkade helträäd. Också grövre massaved tas till vara för energibruk i senare gallringar och från förnyelseytor beroende på den lokala konkurrenssituationen och värmeverkens efterfrågan.

Av mängden skogsflis som använts har cirka 1,5 miljoner fastkubikmeter varit energiflis från Ryssland. Det har täckt en femtedel av de finländska värmeverkens årliga flisbehov.

Det är svårt att förutse hur användningen av skogsenergi kommer att utvecklas, men klart är att vi kommer att behöva växande mängder hållbart producerad skogsenergi för att ersätta importerade bränslen de närmaste åren. Enligt olika bedömningar kommer energianläggningarnas efterfrågan på träbaserade bränslen att öka med 6,4–8,3 miljoner kubikmeter till år 2030. Utvecklingen för skogsflis påverkas bland annat av tillgången på andra fasta biprodukter och i vilken mån torven ersätts med andra förnybara energiformer samt hur energieffektiviteten förbättras på produktionsanläggningarna.

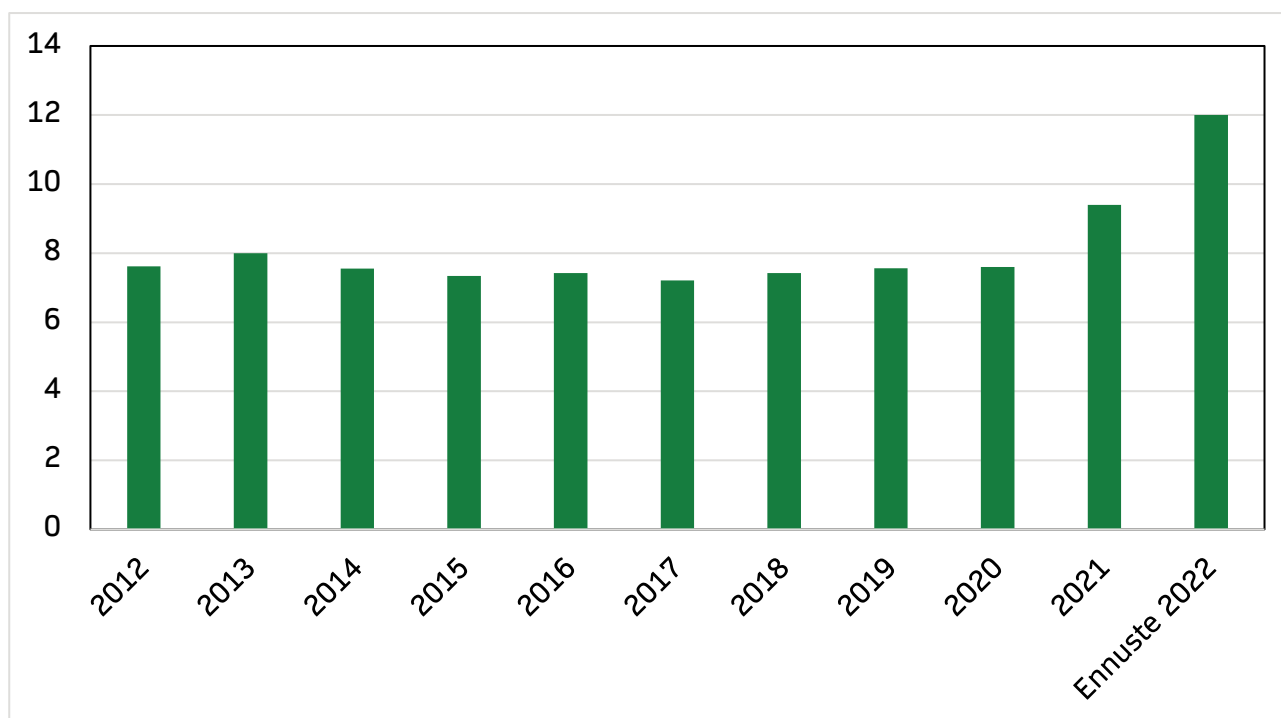
Förutom trä behövs torv på värmeverken, och användningen av torv har hos många användare redan minskat till ett tekniskt minimum med tanke på samproduktion av el och värme. Användningen av torv minskar i år till en nivå på ungefär 6 terawattimmar jämfört med 11 terawattimmar så sent som 2020.

Bioenergi rf uppskattar att tilläggsbehovet av träbränslen i år är 4–5 terawattimmar, och en del av den mängden är energived för förbränning som kan skaffas direkt från skogen. Utbudet av energived, konkurrenskraften inom anskaffningen och förbättrad kostnadseffektivitet är utmaningar när det gäller att få fart på den inhemska energiveden.

Det finns en beställning på nya arbetsmetoder för drivning i och behandling av unga skogar, och de drivningslösningar som företagarna erbjuder kommer väl till pass då efterfrågan på energived ökar. Å andra sidan innebär de stigande bränslepriserna en betydlig kostnadsutmaning som kommer att märkas i taxorna och i priset på levererad skogsflis. I unga skogar behövs drivningsmetoder och utrustning som passar objekten, för att trygga arbetets skogsvårdsmässiga kvalitet.

Kyösti Turkia

Utvecklingen i användningen av skogsflis, miljoner kubikmeter/år

Användningen av skogsflis ökade betydligt redan i fjol. I år når den möjligen upp till tolv miljoner kubikmeter.

6 Kontaktuppgifterna till Skogscentralens kundrådgivning

Skogscentralens rådgivare hjälper dig gärna om du behöver veta mer om till exempel koncentrationer av energivedsobjekt eller om hur man får ut kontaktuppgifter till skogsägare.

- [Företagsrådgivarnas kontaktuppgifter](#)